

Kurvintegraler av vektorfält

Jun 23, 2026, 2 min read

#matematik

#flervariabelanalys

#vektoranalys

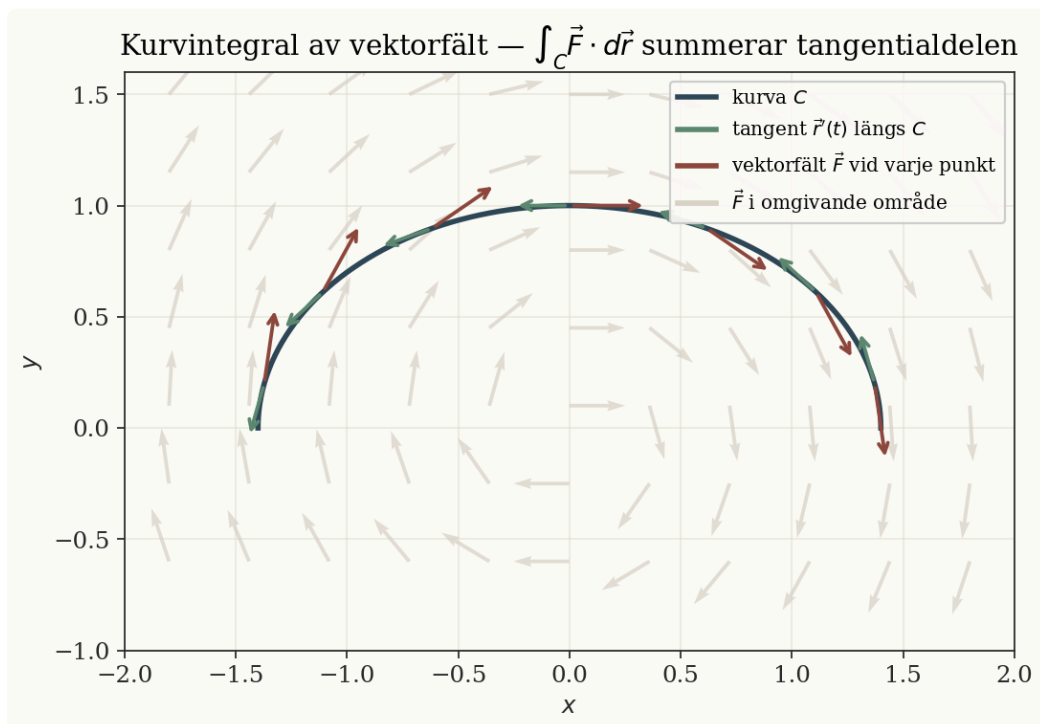
Kurs: M0068M Förkunskaper: Vektorfält, Parametriserade kurvor

1. Definition

För ett vektorfält $\vec{F}$ längs en orienterad kurva $C : \vec{r}(t), t \in [a, b]$ definieras

$$\int_C \vec{F} \cdot d\vec{r} = \int_a^b \vec{F}(\vec{r}(t)) \cdot \vec{r}'(t) dt$$

Tolkningen är *arbetet* utfört av kraftfältet längs kurvan.

☰ Intuitivt exempel – fisken i strömmen

Tänk dig ett vektorfält som beskriver vattnets flöde i en å, och en fisk som rör sig i vattnet. Fisken följer inte strömmen utan tar sin egen väg. Vi vill veta arbetet $\vec{W} = \vec{F} \cdot \vec{x}$, men kraftens riktning och rörelseriktningen sammanfaller inte. Lösningen är att projicera kraftvektorn på rörelseriktningen,

$$W = |\vec{F}_{\parallel}| |\vec{x}| = |\vec{F}| |\vec{x}| \cos \theta,$$

och i kontinuerlig form (efter Stephans välkända “magic”):

$$W = \int_C \vec{F} \cdot d\vec{r} = \int_C F_1 dx + F_2 dy = \int_C F_1 dx + \int_C F_2 dy.$$

Med

- $\vec{F} = \begin{bmatrix} F_1 \\ F_2 \end{bmatrix}$,
- $d\vec{r} = \frac{d\vec{r}}{dt} dt$,

följer

$$W = \int_C \vec{F} \cdot d\vec{r} = \int_a^b \vec{F} \cdot \frac{d\vec{r}}{dt} dt.$$

---

2. Beräkningsexempel – vägberoende

Låt $\vec{F} = y^2 \hat{i} + 2xy \hat{j} = \begin{bmatrix} y^2 \\ 2xy \end{bmatrix}$ och beräkna $\int_C \vec{F} \cdot d\vec{r}$ längs tre olika vägar från $(0, 0)$ till $(1, 1)$:

1. C : räta linjen $y = x$ (enklast, enligt Stephan).
2. C : parabeln $y = x^2$.
3. C : två räta linjesegment, först $(0, 0) \rightarrow (0, 1)$, sedan $(0, 1) \rightarrow (1, 1)$.

3. Oberoende av väg

Om $\vec{F} = \vec{\nabla} f$ – alltså om fältet är *konservativt* (se **Vektorfält**) – gäller

$$\int_C \vec{\nabla} f \cdot d\vec{r} = f(\vec{r}(b)) - f(\vec{r}(a))$$

och integralen är **oberoende av vägen** mellan ändpunkterna. Som specialfall blir kurvintegralen längs varje sluten kurva noll.

Läsning

- **16.4 Line Integrals of Vector Fields**

Se även

- **Vektorfält**
  - **Greens sats**
  - **Kurvintegraler**
-